

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA PRORAČUNA
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE/KANTONA
ZA 2009. GODINU**

Broj: 04-3/10

Sarajevo, svibanj 2010. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE
ŽUPANIJE/KANTONA
PREMIJERU VLADE HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE/KANTONA
MINISTRU FINACIJA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE/KANTONA**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidiranih finansijskih izvješća Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona (u daljem tekstu: Županija/Kanton) za 2009. godinu (bilance stanja na dan 31. prosinca 2009. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju sukladnosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Županije/Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za sukladnost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje sukladno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o sukladnosti poslovanja o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je temeljen na revizorskoj prosudbi, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. Prilikom planiranja, izrade i donošenja Proračuna na prihodovnoj strani Proračuna, za pokriće rashoda i izdataka, planirano je 15.465.690 KM, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, obzirom da se od navedenog iznosa 10.600.750 KM odnosilo na prikupljena, a nerealizirana namjenska sredstava koja su oprihodovana u ranijim godinama, a 4.864.900 KM na ostvoreni suficit iz 2008.godine. Za navedeno nije dato adekvatno obrazloženje, jer je u konsolidiranom godišnjem iskazu o izvršenju proračuna za 2008. godinu iskazan suficit od 3.128.711 KM, a u bilanci stanja na dan 31.12.2008.godine kumulirani višak rashoda nad prihodima je iznosio 8.828.053 KM. (točka 4.3. Izvješća);**
- 2. Izvršenje Proračuna nije adekvatno praćeno, niti su donesene privremene mjere za uravnoteženje Proračuna, sukladno odredbama članaka 4., 22. i 23. Zakona o**

proračunima u FBiH obzirom na smanjenje prihoda i primitaka, tako da ukupno rashodi i izdaci nisu pokriveni ukupnim prihodima i primicima, što je na kraju godine rezultiralo iskazanim proračunskim deficitom u iznosu od 12.349.302 KM (točka 4.3. i 4.7. Izvješća);

3. Ne može se potvrditi stanje iskazanog deficita na dan 31.12.2009. godine, obzirom da su prikupljena, a neutrošena namjenska sredstva u 2009.godini evidentirana na poziciji prihoda, umjesto na poziciji razgraničenja, kako je to regulirano Zakonom o proračunima u FBiH i ostalim važećim podzakonskim aktima (točka 4.7. Izvješća);
4. Izvršenje proračuna nije u potpunosti vršeno sukladno članku 3., 25. i 26. Zakona o proračunima u FBiH, obzirom da su na dan 31.12.2009. godine ostala neiskorištena namjenska sredstva (vodne naknade, naknade za šume, sredstva zaštite od prirodnih i drugih nesreća, sredstva za skloništa i doprinos za ceste) u iznosu od 11.283.470 KM od čega se na neutrošena sredstva iz ranijih godina odnosi 7.031.015 KM, a na sredstva iz 2009. godine 4.252.455 KM (točka 4.4. i 4.12. Izvješća);
5. Nisu dosljedno primijenjene odredbe članka 34. Zakona o javnim nabavama BiH u dijelu vrednovanja tehničkih karakteristika ponuđača kao kvalifikacionog kriterija prilikom odabira najpovoljnijih dobavljača kod Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo prometa i veza. Također, nije pravovremeno pokretana procedura odabira najpovoljnijih dobavljača za tekuće izdatke za potrebe Vlade, ministarstava, drugih organa županijske uprave i ostalih korisnika proračuna HNŽ/K, što je imalo za posljedicu da je vršena nabava roba i usluga bez potpisanih ugovora. (točka 4.8. Izvješća);
6. Ne može se potvrditi utemeljenost određenih izdataka iskazanih na poziciji naknada troškova službenog puta i troškova prijevoza obzirom da za stvaranje istih ne postoje zakonska uporišta (točka 4.5.2. Izvješća).

Mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na financijske izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, godišnja financijska izvješća Proračuna Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona, ne prikazuju istinito i objektivno po svim bitnim pitanjima stanje imovine i obveza na dan 31.12.2009. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja tj. Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Financijsko poslovanje Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona tijekom 2009. godine nije bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljnje kvalifikacije na naše Mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Od nadležnih institucija (Skupštine HNŽ/K i Vlade HNŽ/K) nisu stvorene zakonske pretpostavke kako bi prikupljena namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje u iznosu od 2.703.503 KM i sredstva za šume u iznosu od 6.969.205 KM bila utrošena za namjene kako je propisano Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i Zakonom o šumama (točka 4.12. Izvješća);
- Prema podacima iz Izvješća o eksploataciji prirodnih resursa, koje je Ministarstvo gospodarstva dostavilo Vladi, na 68 lokacija se vrši bespravna eksploatacija prirodnih resursa i prema istom temeljem toga je Proračun HNŽ/K oštećen godišnje za cca. 1.000.000 KM (točka 4.4. Izvješća);
- Zakonom o izvršavanju proračuna nije reguliran način nadzora nad namjenskim trošenjem tekućih transfera, definiranim u Proračunu (Zavod za školstvo, Pedagoški zavod, Visokoškolske ustanove i ustanove kulture) (točka 4.5.3. Izvješća).

Sarajevo, 21.05.2010. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. Oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća	3
4.2	Sistem internih kontrola	5
4.3	Proračun za 2009. godinu	6
4.4	Prihodi i primici Proračuna Županije/Kantona za 2009. godinu	8
4.5	Rashodi i izdaci Proračuna Županije/Kantona za 2009.godinu.....	10
4.5.1	Plaće, naknade i doprinosi.....	10
4.5.2.	Izdaci za materijal i usluge.....	11
4.5.3.	Tekući transferi	13
4.5.4.	Kapitalni transferi	15
4.5.5.	Tekuća pričuva	15
4.6.	Godišnji popis imovine na dan 31.12.2009.godine.....	15
4.7.	Finansijski rezultat	15
4.8.	Nabave, kapitalni izdaci i primjena zakona o javnim nabavama.....	16
4.9.	Kratkoročne tražbine i plasmani	18
4.10.	Kratkoročne obveze i razgraničenja	18
4.11.	Dugoročne obveze i razgraničenja.....	18
4.12.	Ostali nalazi-namjenska sredstva.....	18
5.	KOMENTAR	19

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE/KANTONA
za 2009. godinu

1. UVOD

Hercegovačko-neretvanska Županija/Kanton (u daljem tekstu Županija/Kanton), kao federalna jedinica FBiH uspostavljena je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona, koja svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Županija/Kanton ima sve ovlasti koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene Federalnoj vlasti ili koje nisu Ustavom Federacije utvrđene kao zajedničke ovlasti Federacije i Županije/Kantona a posebice za: uspostavu i nadziranje policijskih snaga koje će imati jedinstvene federalne odore sa županijskim oznakama, utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranju obrazovanja, utvrđivanje i provedba kulturne politike, utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguranja javnih službi, donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje, donošenje propisa o unaprjeđenju lokalnih poslova i dobrotvornih aktivnosti, donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti, utvrđivanje politike u svezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući i donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnje, provedbu socijalne politike i uspostavu službi socijalne zaštite, stvaranje i provedbu politike županijskog turizma: razvoj turističkih resursa, financiranje djelatnosti županijske vlasti ili njenih tijela oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima.

Zakonodavnu vlast u Županiji vrši Skupština, a izvršnu predstavlja Vlada Županije/Kantona koju čine Premijer i 11 ministara. Vlada radi i odlučuje na sjednicama, kako je to definirano Poslovníkom o radu Vlade, koja u ostvarivanju svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom, donosi uredbе, odluke, rješenja i zaključke.

Hercegovačko-neretvanska Županija/Kanton se sastoji iz sljedećih općina: Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Mostar, Neum, Prozor-Rama, Ravno i Stolac.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, uprave i upravne organizacije sukladno Zakonu o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave, kojim se određuje njihov djelokrug i druga pitanja važna za njihovo organiziranje i funkcioniranje.

Županijskim ministarstvima rukovodi ministar, a radom uprava, ustanova i agencija rukovode direktori.

Sredstva za rad županijskih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje županijske politike i županijskih propisa, utvrđuju se Proračunom Županije/Kantona.

Županijsko ministarstvo financija (u daljem tekstu Ministarstvo financija), sukladno naprijed navedenim zakonskim propisima, opslužuje Proračun Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona u dijelu izrade, izvršenja i nadzora nad uporabom proračunskih sredstava.

Korisnici Proračuna Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona su odgovorni za naplatu i ubiranje prihoda iz svoje nadležnosti, kao i za korištenje proračunskih sredstava za namjene i do visine utvrđene u Posebnom djelu Proračuna.

Na dan 31.12.2009. godine broj uposlenih koji su se financirali iz proračuna Županije/Kantona iznosio je 5.102, dok je proračunom planirano 5.221 uposlenika. Broj uposlenih u ustanovama obrazovanja iznosio je 3.125, MUP-a 1.174, ostalim ministarstvima i ostalim organima uprave 494 i pravosudnim tijelima 309.

Sjedište Vlade Županije/Kantona je u Mostaru u ulici Stjepana Radića 3.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidirana financijska izvješća Proračuna Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona za 2009. godinu i sukladnosti poslovanja ministarstava i drugih proračunskih korisnika u Županiji sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije financijskih izvješća Proračuna Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona za 2009. godinu je pribavljanje realnog osnova da se na temelju pregleda financijskih izvješća i pripadajućih računa korisnika županijskog proračuna, sukladno usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su

financijska izvješća pouzdana i da li bilance u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja proračuna, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni financijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima, u razdoblju veljača i svibanj 2010. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na temelju uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Proračuna Županije/Kantona za 2009. godinu konstatirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika potrebno je da Vlada Županije/Kantona u suradnji sa proračunskim korisnicima poduzme aktivnosti u cilju uspostave funkcionalnog sustava internih kontrola, što se ogleda u donošenju pravilnika o internim kontrolama kod svih proračunskih korisnika i ostalih akata kojim će se regulirati kontrolni postupci poslovnih procesa, kao i dosljednoj primjeni istih. Na nivou Županije uspostaviti internu reviziju sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji proračunskih korisnika.

Svi proračunski korisnici trebaju izvršiti analizu pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u cilju utvrđivanja da li su isti doneseni sukladno stvarnim potrebama za poslovanje zakonom utvrđene djelatnosti.

Planiranje proračunskih sredstava vršiti na osnovu relevantne dokumentacije, a uz proračunske zahtjeve sačinjavati detaljna obrazloženja predviđenih potreba i izradu Proračuna u potpunosti uskladiti sa odredbama Zakona o proračunima u FBiH u dijelu donošenja propisanih akata u utvrđenim rokovima, kako bi se proračun usvojio na vrijeme. Također utvrditi izvore za financiranje deficita, a izvršenje proračuna uskladiti sa mjesečnim planovima novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Riznice.

Potrebno je da se na nivou cijele Županije uspostavi centralizirani obračun plaća i naknada za sve proračunske korisnike, kako bi se otklonila mogućnost nastajanja greške.

Rukovodioci svih proračunskih korisnika u Županiji sukladno Zakonu o državnoj službi u F BiH i Zakonu o namještenicima u organima državne službe u F BiH trebaju vršiti ocjenjivanje državnih službenika i namještenika.

Potrebno je izvršiti analizu svih obveza, a posebno onih iskazanih u pregledu o unutarnjem dugu, kako bi se za iste utvrdio njihov status i da se poduzmu potrebne aktivnosti u cilju istinitog i fer iskazivanja obveza.

Potrebno je uspostaviti ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda, vršiti redovito usuglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija o ostvarenim prihodima sa podacima Glavne knjige sukladno Naputku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.

Ostvarene prihode iskazivati na odgovarajućim pozicijama sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu.

Osigurati da se uplata javnih prihoda vrši sukladno Pravilniku o načinu uplate javnih prihoda proračuna i izvanproračunskih fondova na teritoriju FBiH.

Dosljedno poštivati odredbe Zakona o proračunima u djelu priznavanja rashoda u trenutku njihova nastanka i izdatke knjižiti na odgovarajuće pozicije kako je to Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i riznicu i predviđeno.

Osigurati dosljednu primjenu Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja u djelu pravilnog obračuna dnevnica, priznavanje samo troškova predviđenih uredbom, kao i osiguranje relevantne dokumentacije prilikom pravljanja troškova za službena putovanja u inozemstvo.

Preispitati opravdanost angažiranja osobnih vozila za službena putovanja uzimajući u obzir broj službenih vozila s kojim raspolažu proračunski korisnici.

Osigurati dosljednu primjenu Odluke o korištenju službenih mobilnih telefona u dijelu priznavanja prava ostalim rukovoditeljima i djelatnicima po osnovu odobrenja Predsjednika Vlade HNŽ/K.

Potrebno je donijeti interna akta koja će regulirati korištenje službenih vozila, izdavanje i popunjavanje putnih naloga za službena vozila, kao i normative potrošnje goriva, te uspostaviti adekvatnu kontrolu potrošnje goriva za službena vozila proračunskih korisnika. Izdatke za gorivo stvarati isključivo za potrebe službenih vozila.

Izdatke za stručno usavršavanje odobravati samo za stjecanja zvanja, odnosno stručnog usavršavanja predviđenih za radno mjesto na koje je djelatnik i raspoređen, kako je to i Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće i predviđeno.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih Pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu vršiti na način utvrđen Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Preispitati utemeljenost isplata naknada članovima komisija za obavljanje poslova koji predstavljaju redovite poslove organa uprave.

Potrebno je da Ministarstvo znanosti, kulture i športa prilikom planiranja sredstava za visoko školstvo utvrdi kriterije (broj studenata, broj visokoškolskih institucija, broj nastavnog kadra) i svrhu planiranih sredstava (financiranja plaća i tekućih izdataka).

Prilikom odabira najpovoljnijeg dobavljača dosljedno poštovati odredbe članka 34. Zakona o javnim nabavama BiH u djelu odgovarajućeg vrednovanja tehničkih karakteristika ponuđača.

Potrebno je obustaviti postupak dodjele ugovora u slučajevima kada je osigurano manje od tri ponude i nije osigurana zadovoljavajuća konkurentnost za planirani ugovor.

Dosljedno poštovati odredbe Zakona o proračunima u FBiH u djelu priznavanja izdataka u trenutku njihova nastanka.

Osigurati blagovremeno provođenje postupka odabira najpovoljnijih ponuđača.

Vršiti procjenu potrebnih količina kako bi se osiguralo da se robe i usluge nabavljaju od dobavljača koji su ponudili ekonomski najpovoljnije ponude.

Potrebno je od strane Skupštine HNŽ/K i Vlade HNŽ/K stvoriti preduvjete kako bi se namjenska sredstva za šume i namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje i realizirala za namjene kako je to definirano Zakonom o šumama i Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća

Na osnovu izvršene revizije Konsolidiranih finansijskih izvješća Proračuna Županije/Kantona za 2009. godinu, a u okviru iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u Izvješću o obavljenoj reviziji za 2008. godinu, konstatirano je da **nije postupljeno po slijedećim preporukama koje se odnose na:**

- Izvršenja analize pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji proračunskih korisnika u dijelu usklađivanje broja uposlenih utvrđenih u pravilnicima sa stvarnim potrebama imajući u vidu zakonom utvrđenu djelatnost proračunskih korisnika.
- Poštivanje rokova izrade i donošenja Proračuna sa datim obrazloženjima za potrebnim sredstvima u proračunskim zahtjevima.

- Rokove izrade i donošenja proračuna utvrđene Zakonom o proračunima u F BiH i davanje obrazloženja uz proračunske zahtjeve.
- Donošenje novčanih tijekova sukladno Zakonu o proračunima u F BiH.
- Donošenje Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima kojim će se definirati upravljački, administrativni i računovodstveni interni kontrolni postupci, kao i postupci procjene rizika, informiranja, komunikacije i nadgledanja sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod svih proračunskih korisnika.
- Osiguranje popune radnog mjesta stručnog savjetnika za internu kontrolu sukladno Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija, kao i organizovanje interne revizije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.
- Pravovremeno provođenje postupka odabira najpovoljnijih ponuđača, kao i zaključivanje ugovora za nabavu materijala i usluga sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH.
- Usvajanje Programa zaštite i spašavanja od strane Skupštine HNŽ/K i Plana zaštite i spašavanja od strane Vlade HNŽ/K čime bi se stvorile pretpostavke da se prikupljena namjenska sredstva i utroše za definirane namjene.
- Namjenska sredstva za ceste realizirati za namjene utvrđene Zakonom o cestama u FBiH.
- Prikupljena a neutrošena namjenska sredstva na kraju godine iskazivati na poziciji razgraničenih prihoda u cilju istinitog i fer iskazivanja finansijskog rezultata.
- Uspostaviti ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda i usuglašavanje pomoćnih evidencija sa podacima Glavne knjige.
- Izrada nedostajućih internih akata sukladno Naputku o provođenju smjernica za uspostavu i provođenje sustava internih kontrola kod proračunskih korisnika.
- Dosljedna primjena Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.
- Donošenje internih akata a vezano za korištenje službenih vozila, izdavanje i popunjavanje putnih naloga za službena vozila, normative potrošnje goriva. Stvaranje izdataka za gorivo isključivo za potrebe službenih vozila.
- Dosljedna primjena Odluke o korištenju službenih mobilnih telefona u djelu priznavanja prava ostalim rukovoditeljima i djelatnicima temeljem odobrenja Predsjednika Vlade HNŽ/K.
- Isplatu naknade članovima komisija za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu definirani kao redoviti poslovi.
- Popunjavanje radnih mjesta definiranih Pravilnicima o unutarnjoj organizaciji na način utvrđen Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Preporuke po kojima je djelomično postupljeno, a odnose se na:

- Uspostavu centraliziranog obračuna plaća za sve proračunske korisnike koji se financiraju iz proračuna, kako je to definirano Zakonom o riznici u FBiH.

Preporuke po kojima je u cijelosti postupljeno i odnose se na:

- Evidentiranje sitnog inventara sukladno Uredbi za računovodstvo proračuna u FBiH, kao i obveze popisa istog sukladno Pravilniku o popisu imovine, potraživanja i obveza.
- Obavljanje godišnjeg popisa sredstava i izvora sredstava sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnika o popisu imovine, potraživanja i obveza, u dijelu sačinjavanja cjelovitih popisnih lista, isknjižavanje rashodovanih stalnih sredstava nakon fizičkog uništenja istih i nakon donošenja odluke Vlade o usvojenom Izvješću.
- Nabavu aplikativne programske podrške za upravljanje i održavanje katastarskih podataka vršiti sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH.
- Nabavu mobilnih telefona na kredit uknjižiti kao imovinu proračunskih korisnika.

4.2 Sistem internih kontrola

Uspostava efikasnog sustava internih kontrola sukladno važećim propisima odgovornost je menadžmenta. Svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, unutarnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Također su odgovorni za uspostavljanje i održavanje sustava upravne i računovodstvene kontrole nad proračunima, odobrenim financijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i proračunskim izdacima i isplata

Kako bi se uvjerali da li uspostavljene interne kontrole osiguravaju točnu i potpunu računovodstvenu evidenciju, primjenu i usklađenost sa važećim zakonskim i drugim propisima, pouzdanost financijskih izvješća, ekonomično, efikasno i efektivno trošenje i zaštitu javnog novca izvršili smo procjenu sustava internih kontrola.

Ministarstva Županije/Kantona donijela su Pravilnike o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kojima se definira organizacija, opis poslova uposlenih, sistem rada i rukovođenja u važnijim procesima rada kao i ključne interne kontrole. Kod pojedinih proračunskih korisnika, nasuprot navedenoj činjenici, nisu jasno podijeljene nadležnosti i odgovornosti uposlenih, jer je uočeno da pojedina radna mjesta kod proračunskih korisnika nisu popunjena sukladno Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, što može uticati na efikasnost izvršavanja poslova i radnih zadataka. Suprotno ovome kod pojedinih proračunskih korisnika za poslove koji su sistematizovani navedenim pravilnicima angažiraju se izvršiocima putem zaključivanja ugovora o djelu, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl. što također ukazuje na efikasnost kako obavljanja datih poslova, tako i korištenje javnih sredstava. Ovo ukazuje na činjenicu da proračunski korisnici trebaju izvršiti analizu pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji, kako bi se utvrdilo da li je Pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđen optimalan odnosno realan broj uposlenika ili veći broj radnih mjesta od potrebnog broja za obavljanje poslova iz Zakonom utvrđene nadležnosti. Također neadekvatna popunjenost sukladno zakonom utvrđenim nadležnostima može imati uticaja na kvalitet obavljenog posla i neracionalno trošenje proračunskih sredstava.

Članom 62. Zakona o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola donesenih od strane Federalnog ministarstva financija, propisano je donošenje Pravilnika o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima za sve proračunske korisnike. Ovim Pravilnikom trebaju se utvrditi upravljački, administrativni, računovodstveni i kontrolni postupci, postupci informiranja, komunikacija, nadgledanja i procjene rizika. U toku revizije, u odnosu na reviziju za 2008.godinu konstatirano je da proračunski korisnici nisu donijeli akte propisane Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola izuzev što je Ministarstvo financija donijelo Pravilnik o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima. Obzirom na naprijed navedeno, u toku revidirane godine od strane proračunskih korisnika nije vršena procjena rizika za ključne procese poslovanja i način otklanjanja istog, jer su implementirali samo dio datih preporuka iz revizije za 2008.godinu.

Iako su prethodnim revizorskim izvješćem date preporuke za poboljšanje sustava internih kontrola, ne može se potvrditi da je uspostavljen cjelovit sustav internih kontrola kroz donošenje potrebnih akata, procedure praćenja primjene donesenih akata, identifikaciju nadležnosti i odgovornosti i procjenu rizika.

Provedenom revizijom je utvrđeno da određeni broj internih akata definiranih Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika nije donijet među kojim ističemo: Pravilnik o reprezentaciji i poklonima (MUP je donio Odluku o korištenju reprezentacije), Računovodstvene politike, Procedure o uvjetima i načinu korištenja službenih automobila i Kodeks poslovnog ponašanja. Kao posljedica istog proračunski korisnici nisu na adekvatan način uspostavili kontrolne aktivnosti u dijelu trošenja sredstava na ime utroška goriva i korištenja vozila u službene svrhe (točka 4.5.2.). Ne donošenje Uredbe o utvrđivanju vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele je imalo za posljedicu pogrešno evidentiranje ostvarenih prihoda. Također, utvrdili smo nedosljednu primjenu Pravilnika o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova u dijelu korištenja tehničkih i profesionalnih sposobnosti ponuđača kao kvalifikacionog kriterija prilikom izbora najpovoljnijeg ponuđača. (točka 4.8.).

Pravilnikom o računovodstvenoj i financijskoj internoj kontroli i nadzoru je regulirano da će rukovoditelji korisnika proračuna, u cilju praćenja i kontrole trošenja sredstava, imenovati osobu ili Komisiju za internu kontrolu, koja će svaka tri mjeseca podnositi izvješća o radu na temelju izvršene financijske kontrole. Provedenom revizijom je utvrđeno da ni u 2009. godini nisu imenovane niti osobe niti Komisija koja će obavljati poslove kako je to navedenim Pravilnikom definirano.

Nedovoljno funkcioniranje sistema internih kontrola utvrdili smo kod izrade i donošenja proračuna za 2009. godinu, kao i kod njegovog izvršenja. Naime, kod predaje zahtjeva za proračunskim sredstvima kod izrade i donošenja Proračuna, svi proračunski korisnici nisu davali obrazloženja proračunskih zahtjeva, a Ministar financija nije donio Zakonom propisane novčane tijekove. Proračun za 2009. godinu nije donesen u propisanom roku, a financiranje u periodu siječanj-ožujak je vršeno temeljem odluke o privremenom financiranju. Centralizovanim obračunom plaća i naknada nisu obuhvaćeni školstvo i pravosuđe. Ocjenjivanje uposlenih na kraju godine nije vršeno jednoobrazno po proračunskim korisnicima sukladno zakonskim propisima. Izmirenje unutarnjeg duga se sporo rješava.

Sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika potrebno je da Vlada Županije/Kantona poduzme aktivnosti u cilju uspostave funkcionalnog sistema internih kontrola usklađenih sa zakonskim i podzakonskim propisima, što se ogleda u donošenju pravilnika o internim kontrolama kod svih proračunskih korisnika i dosljednoj primjeni istih, kao i uspostave odjela za internu reviziju sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji proračunskih korisnika.

Potrebno je da proračunski korisnici izvrše analizu pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta proračunskih korisnika, u cilju utvrđivanja da li su isti doneseni sukladno stvarnim potrebama za poslovanje zakonom utvrđene djelatnosti.

4.3 Proračun za 2009. godinu

Proračun Hercegovačko-neretvanske županije za 2009. godinu u iznosu od 179.066.820 KM kao i Zakon o izvršenju Proračuna Županije za 2009. godinu Skupština Županije je usvojila 20.04.2009. godine. Do donošenja Proračuna, financiranje se vršilo na osnovu Odluke o privremenom financiranju Hercegovačko-neretvanske županije za period od 01.01.-31.03.2009. godine koju je Skupština donijela 19.01.2009. godine. Prve Izmjene i dopune Proračuna izvršene su 28.08.2009. godine, kojom su umanjeni prihodi i primici i rashodi i izdaci na iznos od 166.511.110 KM. Druge Izmjene i dopune Proračuna usvojene su 10.12.2009. godine kojom su prihodi i primici i rashodi i izdaci uravnoteženi u iznosu od 170.581.490 KM. U prihodovnu stranu Proračuna uključen je neraspoređeni višak prihoda nad rashodima iz 2008. godine u iznosu od 15.465.690 KM i primici od zaduživanja iz sredstva Međunarodnog monetarnog fonda u iznosu od 2.000.000 KM. Važno je napomenuti da se uključeni višak prihoda nad rashodima iz 2008. godine odnosi na neraspoređena namjenska sredstva od posebnih naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća (2.043.700 KM), vodnih naknada (1.787.740 KM), posebnih naknada za šume (5.472.740 KM) i naknada za ceste (1.296.570 KM) i ostvareni suficit za 2008. godinu (4.864.900 KM). Člankom 17. Zakona o proračunima u FBiH je regulirano da Nacrt Proračuna obavezno sadrži prijedlog upotrebe proračunskog suficita, odnosno izvore za financiranje Proračunskog deficita. Uzimajući u obzir činjenicu da u Proračunu nije naveden period na koji se odnosi iskazani planirani prihod po osnovu „Viška neraspoređenih prihoda nad rashodima“ i da je u glavnoj knjizi riznice na dan 31.12.2008. godine na poziciji neraspoređeni višak rashoda na prihodima iskazan iznos od 8.828.053 KM, kao i da nije prezentirana relevantna dokumentacija o načinu utvrđivanja navedene pozicije prihoda, na može se potvrditi iznos planiranih prihoda po ovom osnovu. Uzimajući u obzir činjenicu da su prikupljena a neutrošena namjenska sredstva iz ranijih godina već oprihodovana i ista nisu sukladno Uputstvu o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Riznice iskazana na poziciji razgraničenih prihoda, ne može se potvrditi osnovanost planiranja ovih prihoda. Uvidom u konsolidiranu bilancu stanja na dan 31.12.2008. godine utvrđeno je da je na poziciji viška rashoda nad prihodima (kumulirani deficit) iskazan u iznosu od 8.828.053 KM, a da je u Konsolidiranom godišnjem iskazu o izvršenju proračuna za 2008. godinu iskazan suficit od 3.128.711 KM zbog čega se ne može potvrditi istinitost iskazanog suficita iz prethodne godine kod planiranja prihoda za 2009. godinu. Navedeno je imalo za posljedicu da su Proračunom za 2009. godinu nerealno planirani prihodi, posebno imajući u vidu da Izvješćem o izvršenju proračuna Županije za 2008. godinu nije utvrđena upotreba ostvarenog proračunskog suficita, niti je isti obuhvaćen navedenim Izvješćem.

Proračunom Županije za 2009. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istoga, planirano je slijedeće:

R. br.	Opis	Proračun za 2009. Godinu	1. Rebalans proračuna za 2009. Godinu	2. Rebalans proračuna za 2009. godinu
1	2	3	4	
	Prihodi od poreza	138.102.810	122.232.000	129.366.000
	Neporezni prihodi	23.398.320	21.837.300	22.049.800
	Novčane kazne	2.100.000	1.900.000	1.700.000
	Primljeni grantovi	-	5.076.120	2.000.000
	Neraspoređena sredstva	15.465.690	15.465.690	15.465.690
I	UKUPNI PRIHODI I PRIMICI	179.066.820	166.511.110	170.581.490
II	UKUPNI IZDACI	179.066.820	166.511.110	170.581.490
III	VIŠAK-MANJAK (I-II)	-	-	-

Proračunski korisnici su prijedloge za proračunskim sredstvima dostavljali sukladno Instrukciji za pripreme zahtjeva proračunskih korisnika za Proračun 2009.godine donijetom od strane Ministra financija. Instrukcija je upućena u propisanom roku, a istoj je prethodilo donošenje prijedloga Smjernica i ciljeva ekonomske politike za 2009.godinu. Osim Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike i Ministarstva unutarnjih poslova ostali proračunski korisnici nisu davali obrazloženja o potrebitim sredstvima uz proračunske zahtjeve. Komunikacija proračunskih korisnika sa ministarstvom financija je vršena kod usklađivanja zahtjeva i raspoloživih sredstava.

Većina proračunskih korisnika nije u predviđenim rokovima dostavljala tromjesečne i mjesečne planove izvršenja Proračuna Ministarstvu financija, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršenju Proračuna Županije za 2009. godinu, te je za iste Ministarstvo financija utvrđivalo mjesečni plan potrebnih sredstava. Također ne može se potvrditi da su korisnici preuzimali obveze za koja su sredstva namjenski iskazana u posebnom dijelu Proračuna, niti je njihovo plaćanje usklađeno sa tromjesečnim i mjesečnim planom njegovog izvršavanja.

Bez obzira što je Ministar financija redovito pratio i izrađivao uporedne pokazatelje o mjesečnom ostvarivanju prihoda i izvješćivanju proračuna ne može se potvrditi da su sačinjavani mjesečni planovi novčanih tijekova putem kojih se projicirane sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Riznice i koji bi predstavljale temelj za izvršavanje Proračuna, što znači da se nije na adekvatan način planirala likvidnost Proračuna. Nisu sačinjavani mjesečni planovi alokacija raspoloživih proračunskih sredstava proračunskim korisnicima koje odobrava ministar financija, što nije sukladno članku 28. Zakona o proračunima u FBiH. Također ne može se potvrditi da je vršeno tromjesečno i mjesečno proračunsko izmirenje obveza sukladno likvidnosti proračuna i preuzetim obvezama proračunskih korisnika do visine planirane u godišnjem financijskom planu korisnika. Navedeno je utjecalo kako na neblagovremeno izmirenje obveza, tako i na iskazivanje deficita na kraju godine. Prihodi i primici su iskazani u iznosu od 146.566.691 KM, dok su rashodi i izdaci iznosili 164.015.993 KM, tako da je iskazan višak rashoda nad prihodima 17.449.302 KM, koji je djelimice pokriven iz kredita po Stand by aranžmanu u iznosu od 5.100.000 KM.

Planiranje proračunskih sredstava vršiti na osnovu relevantne dokumentacije, uz proračunske zahtjeve sačinjavati detaljna obrazloženja predviđenih potreba a izradu Proračuna u potpunosti uskladiti sa odredbama Zakona o proračunima u FBiH u dijelu donošenja propisanih akata u utvrđenim rokovima, kako bi se proračun usvojio na vrijeme. Također utvrditi izvore za financiranje deficita, a izvršenje proračuna uskladiti sa mjesečnim planovima novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Riznice.

4.4 Prihodi i primici Proračuna Županije/Kantona za 2009. godinu

U konsolidiranom financijskom izvješću i Izvješću o izvršenju proračuna za 2009. godinu su iskazani prihodi i primici u iznosu od 151.666.691 KM, što je u odnosu na prihode i primitke definirane Izmjenama i dopunama proračuna za 2009. godinu manje za 18.914.799 KM ili 11,09% u odnosu na planirane. U odnosu na prethodnu godinu ostvareni su manji prihodi i primici u iznosu od 17.453.318 KM ili 10,32 %. Struktura ostvarenih prihoda sa indeksima ostvarenja iskazanih u konsolidiranim financijskim izvješćima daje se u slijedećoj tabeli:

R.br.	Opis	Budžet za 2009. Godinu	Ostvareno u 2008. godini	Ostvareno u 2009. godini	Index 5/3	Index 5/4
1	2	3	4	5	6	7
Ukupni Prihodi i primici (od 1 do 5)		170.581.490	169.120.009	151.666.691	88,91	89,68
Ukupni Prihodi (od 1 do 4)		153.115.800	169.120.009	146.464.361	95,66	86,60
1.	Prihodi od poreza	132.316.000	149.209.147	127.396.915	96,28	85,38
1.1.	Porez na dobit poduzeća	10.550.000	6.820.058	9.864.963	93,51	144,65
1.2.	Porez na plaće i radnu snagu	1.490.000	20.512.006	1.496.036	100,41	7,29
1.3.	Porez na imovinu	53.000	81.898	53.638	101,20	65,49
1.4.	Domaći porez na dobra i usluge	700.000	2.454.053	749.558	107,08	30,54
1.4.	Prihodi od indirektnih poreza	104.880.000	118.651.231	100.475.304	95,80	84,68
1.5.	Ostali porezi	183.000	689.900	75.778	41,41	10,98
1.6.	Porez na dohodak	14.460.000	0	14.681.638	101,53	0
2.	Neporezni prihodi (2.1+2.2+2.3)	16.194.000	15.425.923	15.373.561	94,93	99,66
2.1	Prihod od poduzetničkih aktivnosti	60.000	177.111	130.632	217,70	73,75
2.1.1	Prihod od javnih poduzeća	60.000	29.770	56.329	93,88	189,21
2.1.2	Ostali prihodi od imovine	0	138.939	73.688	0	53,04
2.1.3	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	386	0	0	0
2.1.4	Prihodi od privatizacije	0	8.016	605	0	7,55
2.2	Naknade i takse i prihodi od usl.	14.434.000	13.588.848	13.625.208	94,40	100,27
2.2.1	Administrativne takse	780.000	821.481	761.089	97,58	92,65
2.2.2	Sudske takse	2.600.000	2.300.882	2.727.392	104,90	118,54
2.2.3	Komunalne takse	0	1.900	2.450	0	128,95
2.2.4	Ostale kantonalne naknade	123.000	50.109	68.107	55,37	135,92
2.2.5	Posebne naknade i takse	7.873.000	6.388.754	7.174.786	91,13	112,30
2.2.6	Prihod od pružanja javnih usluga	2.600.000	3.383.804	2.370.849	91,19	70,06
2.2.7	Neplanirane uplate – prihodi	458.000	641.653	520.534	113,65	81,09
2.3.	Novčane kazne	1.700.000	1.659.964	1.617.731	95,16	97,46
3.	Potpore (grantovi)	4.577.500	3.914.715	3.566.670	77,92	91,11
3.1	Tekuće potpore iz inostranstva	307.500	117.257	0	0	0
3.2	Tekuće potpore od Federacije	4.270.000	3.797.458	3.566.670	83,53	93,92
4.	Prihodi temeljem zaostalih obveza	28.300	570.223	127.216	449,53	22,31
5.	Primici i financiranje	2.000.000	432	5.202.330	260,12	0
6.	Neraspoređeni višak prihoda	15.465.690	0	0	0	0

Proračunom za 2009. godinu su na poziciji prihoda planirana i ostvarena a neutrošena namjenska sredstva iz ranijih godina kao i razgraničeni prihodi. Uzimajući u obzir činjenicu da su ostvarena namjenska sredstva u ranijim godinama i oprihodovana ne može se potvrditi da su Proračunom za 2009. godinu zadovoljena načela zakonitosti, učinkovitosti, ekonomičnosti i transparentnosti kako je to predviđeno člankom 3. Zakona o proračunima u FBiH. Zbog navedenog se ne može niti potvrditi da je usvojeni Proračun za 2009. godinu uravnotežen, kako je to predviđeno člankom 4. Zakona o proračunima u FBiH.

Prihodi od pružanja javnih usluga su u financijskim izvješćima iskazani u iznosu od 2.370.849 KM, a većim djelom se odnose na prihode od pružanja usluga građanima u iznosu 1.392.236 i vlastiti prihodi 965.149 KM. Ovi prihodi su najvećim djelom iskazani na pozicijama Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa 413.614 (organiziranje polaganja vozačkih ispita i stručnih ispita pripravnika i volontera), Ministarstva unutarnjih poslova 825.407 (izdavanje osobnih, putnih dokumenata, registarskih pločica, usluge pratnje vangabaritnih tereta, izdavanje zapisnika o prometnim nezgodama i drugo), srednjih škola 548.411 (organiziranje izvanrednih ispita, primljene donacije), Ministarstvo financija – Sektor riznice 330.477, Ministarstva zdravstva 65.162 (organiziranje stručnog ispita zdravstvenih djelatnika i izdavanje odobrenja za rad ordinacijama privatne prakse), Ministarstvo trgovine i turizma 29.350 (usluge kategorizacije ugostiteljskih objekata, izdavanje odobrenja za rad turističkih agencija, izdavanje odobrenja za rad postrojenja koji su počeli

sa radom prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša) i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede 22.340 (usluge utvrđivanja veterinarsko-zdravstvenih uvjeta, davanja suglasnosti za krčenje šuma, izdavanje vodoprivredne dozvole). Po iskazu odgovorne osobe niti jedan proračunski korisnik nije donio Pravilnik o vrsti vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele, iako je rok od 90 dana definiran Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele Vlade FBiH davno prošao.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da **Ministarstvo prosvjete, znanosti kulture i športa** vodi pomoćne evidencije ostvarenih prihoda od pruženih usluga i isti su usuglašeni sa podacima Glavne knjige.

MUP vodi pomoćnu evidenciju samo za dio ostvarenih prihoda, dok se za ostale ostvarene prihode se preuzimaju podaci iz Glavne knjige, tj ne vodi se pomoćna evidencija za iste, što nije sukladno Napatku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice. Također, utvrđeno je da su na poziciji prihoda od pruženih usluga evidentirane i naplaćene refundacije za bolovanje tekuće godine, iako je iste trebalo evidentirati umanjenjem troškova na način kako je definirano to Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu. Za pružene usluge pratnje vangabaritnih tereta, osiguranja banaka putem alarmnih sustava i preuzete zapisnike o prometnim nezgodama, za koje se i izdaju fakture, potraživanja se ne unose u sustav Glavne knjige što nije sukladno Napatku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice. Zbog navedeno se ne može potvrditi vjerodostojnosti iskazanih potraživanja u financijskim izvješćima za 2009. godinu. U pomoćnim evidencijama su iskazana potraživanja za pružene usluge u iznosu 73.456 KM za razdoblje od 01.01.2002 do 31.12.2009. godine.

Ministarstvo trgovine i turizma vodi pomoćne evidencije ostvarenih prihoda, ali iste ne usuglašava sa podacima Glavne knjige. Navedeno je imalo za posljedicu da su prihodi u iznosu 11.498 KM, koje je ostvario Sektor turizma, iskazani na poziciji bivšeg Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i poljoprivrede koje ne egzistira već 3 godine.

Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, iako su u predmetima sadržani dokazi o uplatama, ne vode pomoćne evidencije ostvarenih prihoda.

Prihodi koji su iskazani na poziciji **Ministarstva financija – Sektor riznice** (330.477), obzirom da Riznica nije predviđena za pružanje usluga, predstavljaju javne prihode kod kojih nalozi za uplatu istih nisu popunjeni sukladno Pravilniku o načinu uplate javnih prihoda proračuna i izvanproračunskih fondova na teritoriju FBiH, isti se evidentiraju kao nerazvrstane uplate javnih prihoda na ovoj poziciji. Navedeno potvrđuje zaključak da nije uspostavljena zadovoljavajuća ažurnost pomoćnih evidencija o ostvarenim prihodima temeljem pruženih usluga.

Prihodi od koncesija su iskazani u iznosu od 30.519 KM i odnose se na 1 potpisani ugovor o dodjeli koncesije. Uvidom u podnijeto Izvješće o zatečenom i aktualnom stanju u oblasti rudarstva, koje je Ministarstvo gospodarstva dostavilo Vladi 08.12.2009. godine je vidljivo da se na 68 lokacija vrši bespravna eksploatacija prirodnih resursa. U Izvješću se navode i problemi s kojim se susreće Ministarstvo u obavljanju ovih poslova a to su u prvom redu podijeljene nadležnosti po pitanju koncesija između Federalnih i županijskih tjela uprave, osporavanje nadležnosti ovom Ministarstvu za tvrtke koje su Uredbom o vršenju ovlaštenja i obveza organa FBiH u gospodarskim društvima na osnovu državnog kapitala date u nadležnost Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, osporavanje nadležnosti za tvrtke koje su počele sa radom prije stupanja na snagu Zakona o koncesijama, loša suradnja sa nadležnim Federalnim organima uprave (Ministarstvo industrije, rudarstva i energije, Uprava za inspeksijske poslove), Županijskim tijelima uprave i lokalnom zajednicom, ne postojanje kaznenih odredbi u Zakonu o koncesijama i slično. Procjena je resornog ministarstva da je na ovaj način Županijski proračun oštećen za cca 1.000.000 KM godišnje.

Potrebno je uspostaviti ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda, vršiti redovito usuglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija o ostvarenim prihodima sa podacima Glavne knjige sukladno Napatku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.

Ostvarene prihode iskazivati na odgovarajućim pozicijama sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu i osigurati da se uplata javnih prihoda vrši sukladno Pravilniku o načinu uplate javnih prihoda proračuna i izvanproračunskih fondova na teritoriju FBiH.

4.5 Rashodi i izdaci Proračuna Županije/Kantona za 2009.godinu

U konsolidiranim financijskim izvješćima i Izvješću o izvršenju Proračuna Županije/Kantona za 2009. godinu, iskazani su ukupno ostvareni rashodi i izdaci zajedno sa otplatom domaćeg pozajmljivanja u iznosu od 164.015.993 KM, što je u odnosu na odobrene koji su iznosili 170.561.490 KM (bez planirane pričuve 20.000 KM) manje za 6.545.497 KM ili 4%. U odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 165.991.730 KM isti su manji za 1.975.737 KM.

Struktura iskazanih rashoda i izdataka, prikazana je u slijedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Izmje. i dopune Proračuna za 2009. godinu sa preraspodjelama	Ostvareno u 2008. Godini	Ostvareno u 2009. Godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
UKUPNO (A+ B)		170.561.490	165.991.730	164.015.993	96,16
A. UKUPNO IZDACI (I+II+III)		170.999.490	165.639.062	163.618.207	95,68
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		168.152.130	162.861.712	161.868.403	96,26
a) Plaće i naknade i doprinosi (od 1 do 3)		115.671.540	107.370.251	114.894.402	99,32
1.	Bruto plaće, naknade	88.675.070	75.837.559	88.303.243	99,58
2.	Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	16.625.820	22.275.295	16.272.457	97,87
3.	Doprinosi poslodavca	10.370.650	9.257.397	10.318.702	99,49
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		22.342.040	20.377.137	20.989.221	93,94
4.	Putni troškovi	273.500	344.576	232.780	85,11
5.	Izdaci za energiju	1.563.900	1.693.856	1.428.588	91,34
6.	Izdaci za komunalne usluge	1.928.550	1.958.960	1.855.427	96,20
7.	Nabava materijala	1.764.790	2.946.735	1.670.679	94,66
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	831.030	830.503	773.268	93,04
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	514.150	238.608	505.245	98,26
10.	Izdaci za tekuće održavanje	8.045.880	6.608.300	7.614.758	94,64
11.	Osiguranje, bankarske i usluge platnog prometa	355.890	289.829	303.527	85,28
12.	Ugovorene usluge	7.064.350	5.465.770	6.604.949	93,49
c) Ukupno tekući transferi (od 13 do 19)		29.906.030	34.853.289	25.780.067	86,20
13.	Transferi drugim nivoima vlasti	15.454.840	17.577.320	12.958.350	83,84
14.	Grantovi pojedincima	5.894.670	7.187.040	5.400.526	91,61
15.	Grantovi neprofitnim organizacijama	5.511.720	6.167.738	5.483.995	99,49
16.	Transfer javnim poduzećima	538.000	1.934.445	507.013	94,24
17.	Grantovi u inozemstvo	0	12.407	0	0,00
18.	Ostali grantovi-povrat i drugo	2.401.800	1.374.340	1.325.173	55,17
19.	Transfer za poticaj gospodarstvu	105.000	600.000	105.000	100,00
d) Kamate za domaće pozajmljivanje		232.520	261.036	204.714	88,04
II KAPITALNI IZDACI (e + f)		1.871.360	2.777.350	1.649.803	88,16
e) Nabava stalnih sredstava (od 20 do 23)		1.839.360	2.416.630	1.619.447	88,04
20.	Nabavka građevina	22.000	130.000	32.709	148,67
21.	Nabavka opreme	1.070.920	1.854.292	860.008	80,30
22.	Nabavka trajnih sredstava u obliku prava	469.440	232.703	438.791	93,47
23.	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	277.000	199.635	287.939	103,94
f) Ukupno kapitalni grantovi (od 24 do 25)		32.000	360.720	30.356	94,86
24.	Kapitalni grantovi drugim nivoima vlade	32.000	120.720	30.356	94,86
25.	Kapitalni grantovi neprofitnim org. i pojedincima	0	240.000	0	0,00
III) Ostale otplate		100.000	0	100.000	100,00
26.	Pozajmljivanje pojedincima i neprofitnim organizacijama	100.000	0	100.000	100,00
B) Otplate domaćeg pozajmljivanja		438.000	352.668	397.786	90,81

4.5.1 Plaće, naknade i doprinosi

Bruto plaće i naknade troškova uposlenih, planirane su u iznosu od 105.300.890 KM, a realizirane su u iznosu od 104.575.700 KM, što je manje za 725.190 KM od planiranih. U Ministarstvu financija je u 2009. godini već od ranije bio uspostavljen djelimičan sistem centraliziranog obračuna i isplate plaća. Naime, u prethodnom periodu obračun naknada uz obračun plaća nije bio moguć, što je sukladno preporukama otklonjeno, tako da se tijekom 2009.godine vršio i obračun svih vrsta naknada uz obračun plaća. Međutim, obračun plaća i naknada se i dalje ne vrši za škole i pravosudne organe unutar centraliziranog sistema obračuna plaća i naknada, što je također bila jedna od preporuka iz prethodne revizije za 2008.godinu. Aktivnosti na uspostavi centraliziranog sistema obračuna plaća i naknada za sve proračunske korisnike su u tijeku u što smo se uvjerali tijekom revizije.

Kada je u pitanju ocjenjivanje državnih službenika i namještenika na nivou Županije po istom proračunski korisnici različito postupaju, jedni vrše ocjenjivanje i uvećanje plaće sukladno ocjenjivanju, drugi vrše ocjenjivanje, ali ne vrše uvećanje plaće sukladno ocjenjivanju i treći ne vrše ocjenjivanje uposlenih. Ovakva različita rješenja vezana za ocjenjivanje otvaraju mogućnost pokretanja tužbi zbog nesklada sa zakonom i neravnomjieran tretman uposlenih.

Kada je u pitanju poduzimanje aktivnosti sukladno Zakonu o načinu ostvarivanja ušteda u FBiH koji je donesen 31.07.2009. godine i kojim je regulirano da ukupna mjesečna masa sredstva za plaće i naknade koje nemaju karakter plaća može iznositi 10% manje od ukupne mase sredstava isplaćenih u mjesecu prosinac 2008. godine u Županiji su umanjili topli obrok na 5,5 KM po radnom danu, regres je utvrđen u iznosu od 50% od prosječne plaće u Federaciji, a sve na temelju Sporazuma broj: 01-02-1661/09 od 09.rujna 2009.godine. Sporazum su potpisali predsjednici sindikata kojim se isti odriču prava dijela naknade za topli obrok i regres koji su utvrđeni granskim kolektivnim ugovorima, odnosno odrekli su se prava utuživanja Vlade po ovom osnovu. Ovim Sporazumom je dogovoreno da plaća ostaje u zatečenom iznosu (kao siječanj i veljača 2010.godine).

U okviru naknada troškova zaposlenih iskazani su i naknade skupštinskim zastupnicima u neto iznosu od 231.780 KM. Zastupnici koji svoj rad nisu profesionalizirali imaju pravo na naknadu razlike plaće. Tijekom 2009.godine nije bilo umanjena poslaničkog paušala.

U 2009.godini u Županijskim organima je novouposleno ukupno 69 djelatnika od čega 65 na neodređeno vrijeme.

Potrebno je da se na nivou cijele Županije/Kantona uspostavi centralizirani obračun plaća i naknada za sve proračunske korisnike, kako bi se otklonila mogućnost nastajanja greške.

Potrebno je da svi rukovodioci proračunskih korisnika u Županiji sukladno Zakonu o državnoj službi u F BiH i Zakonu o namještenicima u organima državne službe u F BiH vrše ocjenjivanje državnih službenika i namještenika.

4.5.2. Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za putne troškove iskazani su u iznosu od 232.773 KM od čega se na izdatke za troškove službenog putovanja u zemlji odnosi 149.272 a na troškove službenog putovanja u inozemstvo 83.501.

Uvidom u dokumentaciju naknada troškova prijevoza na službenom putu u zemlji **Ministarstva prometa i veza** je utvrđeno da su na ovoj poziciji iskazani mjesečni izdaci za korištenje osobnog vozila za obavljanje redovnih poslova Ministarstva. Za ove namjene je isplaćena naknada za prosinac 2008. godine 670 KM, a za mjesec kolovoz 2009. godine 510 KM. Iskazivanjem izdataka iz prethodne godine je u suprotnosti sa odredbama Zakona o proračunima u FBiH kojim je definirano računovodstveno načelo modificiranog nastanka događaja, tj priznavanje izdataka u trenutku nastanka istih. Također, iskazivanje troškova korištenja osobnog vozila za obavljanje redovitih poslova na poziciji troškova službenog putovanja nije sukladno Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu. Uzimajući u obzir činjenicu da Ministarstvo raspolaže sa 7 službenih vozila ne može se potvrditi opravdanost angažiranja osobnog vozila za obavljanje redovitih poslova.

Uvidom u naloge za službeni put u inozemstvu savjetnika predsjednika Vlade iskazanih na poziciji **Zajedničkih materijalnih troškova** je utvrđeno da su obračunavani troškovi uporabne osobnog vozila u službene svrhe iako te osobe preuzimaju gorivo na teret Vlade, zbog čega se ne može potvrditi utemeljenost stvaranja ovih izdataka.

U nalogima za službeni put u inozemstvo **Vlade i Ministarstva prometa i veza** kada je korišteno osobno vozilo u službene svrhe su također u određenim slučajevima obračunati i troškovi cestarine što nije sukladno odredbama Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.

Kod službenog puta u Sloveniju za dvije osobe iz **Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa** iskazano vrijeme na službenom putu ne potvrđuje ispravnost obračuna dnevnica.

Također, u određenim slučajevima kod službenih putovanja u inozemstvo **Vlade, Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstva prometa i veza i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede** nije izvršen pravilan obračun dnevnica za inozemstvo od trenutka prelaska granice BiH, kako je to člankom 9. Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja predviđeno.

Većina naloga koja su bila predmetom revizija a trajala su više dana, kako u zemlji tako i u inozemstvu, su obavljena osobnim vozilom i nemaju iskazane troškove smještaja. Zbog navedenog, a uzimajući u obzir činjenicu da nisu prezentirani pozivi, zapisnici i slično, ne može se potvrditi da su službena putovanja doista i

obavljena. Također potrebno je preispitati opravdanost ovolikog angažiranja osobnih vozila za obavljanje službenih putovanja uzimajući u obzir činjenicu da organi uprave raspolažu sa relativno velikim voznim parkom.

Izdaci za telefonske usluge iskazani su u iznosu od 1.219.347 KM. Odlukom Vlade HNŽ/K od 09.02. 2004. godine su definirani izabrani dužnosnici i rukovodeći službenici kojima je odobreno prava korištenja službenih mobilnih telefona, kao i visina troškova do koje se priznaju isti. Spomenutom Odlukom je predviđena mogućnost da se i ostalim djelatnicima odobri korištenje mobilnog telefona na prijedlog rukovoditelja tjela uprave a po odobrenju predsjednika Vlade. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da je od strane rukovoditelja organa uprave odobreno korištenje mobilnih telefona i za određeni broj djelatnika koji nisu definirani Odlukom Vlade ali bez odobrenja predsjednika Vlade.

Izdaci za gorivo iskazani su u iznosu 485.017 KM. Uvidom u dokumentaciju, a vezano za kontrolu utroška goriva utvrđeno je da ni u 2009. godini proračunskih korisnici s izuzetkom MUP-a nisu donijeli interna akta vezano za korištenje službenih vozila i normativne potrošnje goriva. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju proračunskih korisnika koji su bili predmetom interesa tijekom revizije je utvrđeno da se kod **Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstva trgovine, turizma i zaštite okoliša** vode djelomične evidencije kretanja vozila, dok se kod **Vlade i Ministarstva prometa i veza** ne vode apsolutno nikakve kontrole kretanja vozila. Uvidom u ispostavljene račune za mjesec travanj 2009. godine je utvrđeno da je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede preuzelo 522 litra (7 službenih vozila), Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša 550 litara (4 službena vozila), Ministarstvo prometa i veza 1.056 litara (7 službenih vozila), a Vlada 1.900 litara (2 službena i 4 privatna vozila). Značajno je spomenuti da je kod Vlade od ukupne preuzete količine goriva čak 1.315 litara preuzeto u privatna vozila. **Obzirom da nije prezentirana relevantna dokumentacija kojom bi se potvrdilo da su osobna vozila korištena u službena svrhe, a kako i ne postoji zakonski temelj za navedeno, ne možemo potvrditi opravdanost nastalih izdataka.** Skrećemo pažnju da Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće nije predviđena mogućnost korištenja osobnog vozila za prijevoz sa posla i na posao. Zbog svega navedenog ne može se potvrditi da je uspostavljen zadovoljavajući sustav internih kontrola kod potrošnje goriva i kretanja službenih vozila korisnika proračuna HNŽ/K.

Na poziciji **usluga održavanja konvencija Ministarstva prometa i veza** je iskazan izdatak od 21.060 KM temeljem potpisanog ugovora s Vanjskotrgovinskom komorom BiH od 15.06.2009. godine. Predmet ugovora je „realizacija projekta edukacije i treninga Škole za menadžere i Škole digitalni tahograf“. Ukupna cijena definirana ugovorom je 42.120 KM, a odnosi se na edukaciju 20 osoba koje će nominirati Ministarstvo. Prezentiran je popis 17 osoba delegiranih od strane Ministarstva za edukaciju (iako se račun odnosi na 20) od kojih je samo 7 uposlenika Ministarstva. Uzimajući u obzir činjenicu da spomenuta zvanja nisu predviđena Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji ministarstva prometa i veza, kao i činjenicu da su na teret Ministarstva educirani i oni koji nisu djelatnici istog, ne može se potvrditi opravdanost stvaranja spomenutih izdataka.

Izdaci za usluge po osnovu ugovora o djelu iskazani su u iznosu od 2.445.862 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da su najveći izdaci ostvareni kod osnovnih (545.023) i srednjih škola (1.599.428) na ime honorarnog rada i sklopljenih ugovora o djelu sa vanjskim suradnicima. Također, utvrđeno je da su se ugovori o djelu zaključivali za obavljanje poslova koji predstavljaju redovne poslove i zadatke proračunskih korisnika. Tako su zaključivani ugovori o djelu za obavljane poslova vozača (Ministarstvo branitelja, Ured predsjednika), poslovi održavanja čistoće (MUP, Ministarstvo za pitanje branitelja), poslovi spremačice (Općinski sud Mostar, Uprava za izbjegle), poslovi izrade projekta vođenja svih evidencija korisnika prava iz oblasti socijalne skrbi (Ministarstvo zdravstva), poslovi uspostave i ažuriranja arhiva (Ministarstvo prometa i veza), poslovi tajnice (Uprava za izbjegle). Obzirom da ovi poslovi predstavljaju redovite poslove organa uprave ne može se potvrditi utemeljenost angažiranja vanjskih suradnika za njihovo obavljanje.

Izdaci za rad komisija su u konsolidiranim finansijskim izvješćima iskazane u iznosu 380.318 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju **Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede** je utvrđeno da su isplaćivane naknade za rad Komisija za utvrđivanje veterinarsko – zdravstvenih uvjeta rada radi upisa u službenu evidenciju objekata i Komisija za izdavanje rješenja o registraciji objekata iako ovi poslovi predstavljaju redovite poslove Sektora veterinarstva. Poslovi Komisije za utvrđivanje uvjeta za izdavanje prethodne suglasnosti za krčenje šuma predstavljaju redovite poslove Uprave za šumarstvo. Poslovi Komisije za izdavanje vodoprivrednih akata (vodoprivredna dozvola) predstavljaju redovite poslove Uprave za vode. Uvidom u dokumentaciju **Ministarstva trgovine i turizma** je utvrđeno da su isplaćivane naknade Komisija za kategorizaciju ugostiteljskih objekata i Komisija za utvrđivanje minimalnih uvjeta za rad putničkih agencija iako ovi poslovi predstavljaju redovite poslove Sektora turizma i ugostiteljstva. Poslovi Komisije za izdavanje okolinske dozvole za postrojenja koja imaju izdana odobrenja za rad prije no što je stupio na snagu Zakon o

zaštiti okoliša predstavljaju redovite poslove Sektora zaštite prirode i okoliša. Zbog činjenice da ovi poslovi predstavljaju redovite poslove ne može se potvrditi utemeljenost isplata naknada članovima spomenutih komisija.

Dosljedno poštivati odredbe Zakona o proračunima u djelu priznavanja rashoda u trenutku njihova nastanka i izdatke knjižiti na odgovarajuće pozicije kako je to Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i riznicu i predviđeno.

Osigurati dosljednu primjenu Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja u djelu pravilnog obračuna dnevnica, priznavanje samo troškova predviđenih uredbom, kao i osiguranje relevantne dokumentacije prilikom pravađanja troškova za službena putovanja u inozemstvo.

Preispitati opravdanost angažiranja osobnih vozila za službena putovanja uzimajući u obzir broj službenih vozila s kojim raspolažu proračunski korisnici.

Osigurati dosljednu primjenu Odluke o korištenju službenih mobilnih telefona u dijelu priznavanja prava ostalim rukovoditeljima i djelatnicima po osnovu odobrenja Predsjednika Vlade HNŽ/K.

Potrebno je donijeti interna akta koja će regulirati korištenje službenih vozila, izdavanje i popunjavanje putnih naloga za službena vozila, kao i normative potrošnje goriva, te uspostaviti adekvatnu kontrolu potrošnje goriva za službena vozila proračunskih korisnika. Izdatke za gorivo stvarati isključivo za potrebe službenih vozila.

Izdatke za stručno usavršavanje odobravati samo za stjecanja zvanja, odnosno stručnog usavršavanja predviđenih za radno mjesto na koje je djelatnik i raspoređen, kako je to i Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće i predviđeno.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih Pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu vršiti na način utvrđen Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Preispitati utemeljenost isplata naknada članovima komisija za obavljanje poslova koji predstavljaju redovite poslove organa uprave.

4.5.3. Tekući transferi

Tekući transferi planirani su u iznosu od 29.906.030 KM, a realizirani su 25.780.067 KM. Zakonom o izvršavanju Proračuna Županije za 2009. godinu je uređeno da se izdvajanja za tekuće i kapitalne transfere koji su u Posebnom dijelu Proračuna iskazani u zbirnom iznosu mogu realizovati samo po usvojenim programima utroška tih sredstava i/ili Odluke vlade HNK/Ž. Važno je napomenuti da se za značajan dio transfera ne može potvrditi osnovanost planiranog iznosa, niti način na koji se vrši nadzor nad namjenskim korištenjem doznačenih sredstava.

U okviru tekućih transfera najveći iznos je utrošen za finansiranje visokog školstva (7.000.000 KM), socijalne zaštite/skrbi (3.636.209 KM), zaštitu civilnih žrtava rata i zaštita obitelji porodica sa djecom (3.752.506), namjenskih sredstva iz vodoprivrednih naknada (2.942.679 KM), isplatu pojedincima za koje je nadležna Uprava za pitanja branitelja (737.757 KM), subvencioniranje smještaja i ishrane studenta u studentskim centrima (672.500 KM) i subvencije javnim poduzećima (507.013 KM). Izvršen je uvid u dio dokumentacije na osnovu kojih su realizirani ovi transferi, i konstatirano je sljedeće:

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi ukupno je realiziralo 7.762.848 KM (sredstva za socijalnu skrb 7.548.571 KM, sredstva za zdravstvo 199.977 KM). Sredstva su planirana Proračunom, a najveći dio je realiziran temeljem zakonskih propisa iz oblasti socijalne zaštite. Drugi manji dio je realiziran temeljem Odluka Vlade sukladno Proračunu uz raspisivanje Javnog poziva za odabir projekata iz oblasti socijalne politike koji se planiraju financirati iz Proračuna u 2009. godini. Vlada je dala suglasnost na raspisani Javni poziv i kriterije za odabir korisnika, a ministar je Rješenjem imenovao Komisiju koja je izvršila odabir korisnika. Korisnici sredstava dodijeljenih po Javnom pozivu podnosili su izvješća o namjenskom utrošku istih (udruga paraplegičara, Caritas nabava sanitetskog materijala za kućnu njegu).

Ministarstvo za pitanja branitelja ukupno je realiziralo 1.132.449 KM (grantovi udrugama 394.692 KM, izdaci na temelju Zakona o dopunskim pravima branitelja 737.757 KM). Sredstva su realizirana temeljem Zakona, Pravilnika o kriterijima i postupku za odobravanje jednokratne novčane pomoći za liječenje branitelja i članova njihovih obitelji na koji je Vlada dala suglasnost i Odluke o usvajanju programa utroška dijela sredstava utvrđenih Proračunom za 2009. godinu. Korisnici sredstava koji su bili u obvezi dostaviti izvješća o namjenskom utrošku sredstava ista su dostavljali (financijska Izvješća Savez

ratnih vojnih invalida i Zajednica udruga hrvatskih invalida domovinskog rata).

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ukupno je realiziralo 3.169.691 KM, od čega je 2.942.679 KM realizovano iz namjenskih sredstava vodoprivrednih naknada i 100.000 KM iz namjenskih sredstava za šume. Na ime poticaja u poljoprivredi realizovano je 99.999,90 KM i 27.013 KM subvencije za veterinarstvo. Ova sredstva su odobrena temeljem Programa utroška sredstava u vodoprivredi za 2009.godinu koji je usvojila Vlada Županije i Odluke o usvajanju programa utroška tekućih transfera za poticaje u poljoprivredi i subvencije za veterinarstvo. Namjenska sredstva od vodoprivrednih naknada realizirana su za sufinansiranje projekata vodosnabdijevanja na području Županije/Kantona i ista su dodjeljivana općinama. Na ime subvencija u poljoprivredi izvršena je dodjela certificiranih sadnica deficitarnih kultura za poljoprivrednike (šipak, smokva), osposobljavanje za poljoprivrednu proizvodnju drugog neplodnog zemljišta ili poljoprivrednog zemljišta slabije kvalitete za 2009.godinu. Certificirane sadnice dodjeljene su na temelju javnog poziva i utvrđenih kriterija za dodjelu istih. Korisnici navedenih sredstava su dostavljali izvješća o namjenskom utrošku sredstava.

Uprava za izbjegle i raseljene ukupno je realizirala 918.706 KM (grantovi drugim nivoima vlade 500.000 KM, grantovi pojedincima 418.706 KM). Grantovi drugim nivoima vlade se odnose na Sporazum o zajedničkom financiranju rekonstrukcije i obnove devastiranih stambenih zgrada sukladno Proračunu. Drugi dio koji se odnosi na grantove pojedincima odnosi se na realizaciju sredstava temeljem usvojenih programa za: pomoć povratnicima 100 donacija po 3.000 KM, zaštitu prognanih i raseljenih osoba 150.000 KM, zdravstveno osiguranje raseljenih lica u iznosu od 8 KM po nosiocu osiguranja. Za pomoć povratnicima „male donacije“ odabir je izvršen raspisivanjem Javnog poziva uz komisijски odabir korisnika sukladno kriterijima za odabir, a vršen je nadzor nad implementacijom sredstava. Zdravstveno osiguranje raseljenih osoba je vršeno sukladno Zakonu o raseljenim osobama i povratnicima u BiH i izbjeglicama iz BiH, te Odluci o utvrđivanju visine iznosa uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje raseljenih osoba.

Uprava Civilne zaštite ukupno je realizirala 135.095 KM, a kompletna realizacija se odnosi na sufinansiranje „Programa razminiranja 2009.godine Faza XI“.

Ministarstvo prometa i veza je realiziralo 381.455 KM sukladno Odluci o odobravanju utroška novčanih sredstava iz Proračuna Županije/Kantona za 2009.godinu za realizaciju projekata cestovne infrastrukture u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu po općinama, koje su vršile izvještavanje o namjenskom utrošku sredstava (Izvješće ministra sa pregledom izvršenih radova, Izvješća općina).

Županija/Kanton je u **oblasti prosvjete, znanosti, kulture i športa** realizirala ukupno 9.588.556 KM za: grantove Ministarstva 130.930 KM, Zavod za školstvo 810.000 KM, studentski standard 972.470 KM, visoko školstvo 4.000.000 KM, Univerzitet 3.000.000 KM, kulturu i šport i informiranje 635.160 KM i Teološki institut 39.996 KM.

Kada je u pitanju planiranje transfera za visoko školstvo ne može se potvrditi način na koji su sredstva planirana niti kriteriji po kojima su planirani iznosi. Sredstva su realizirana u iznosu od 7.000.000 KM. Sa korisnicima (Sveučilište Mostar i Univerzitet Džemal Bijedić u Mostaru) nisu zaključeni ugovori, kojim bi trebale biti utvrđene obveze visokoškolskih ustanova prema Županiji/Kantonu, kao i način izvršenja financijskih obveza. Shodno naprijed navedenom ne može se potvrditi opravdanost visine isplaćenih sredstava obzirom da nije reguliran svrha i način financiranja ovih visokoškolskih institucija, odnosno kriteriji za visinu doznačenih sredstava (broja studenata, cijena studija po školskoj godini, po studentu i po vrsti fakulteta za koju se studenti opredijele odnosno maksimalan broj studenata koji će se financirati iz Proračuna za jednu školsku godinu). Također niti Zakonom o izvršenju proračuna, niti odlukom Vlade o dodjeli sredstva nije utvrđen način nadzora, kao ni obveza korisnika o dostavi izvješća o korištenju doznačenih sredstava.

Sredstva za šport, ostali izdaci za kulturu, smještaj u studentske domove, novčana pomoć obrazovnim institucijama, subvencioniranje prevoza učenika su realizirana temeljem odluka Vlade o načinu utroška sredstava utvrđenih Proračunom hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona za 2009.godinu. Stipendije i smještaj u domove su realizirane temeljem Pravilnika o dodjeljivanju stipendija, zajmova, naknadi dijela troškova školarina i subvencioniranju smještaja u studentske domove. Uvidom u dokumentaciju smo utvrdili da su korisnici sredstava gdje je to bila obveza izvještavali o namjenskom utrošku sredstava (Izvješća športskih klubova, spiskovi studenata, račun za usluge prevoza).

Potrebno je da Ministarstvo znanosti, kulture i športa prilikom planiranja sredstava za visoko školstvo utvrdi kriterije (broj studenata, broj visokoškolskih institucija, broj nastavnog kadra) i svrhu planiranih sredstava 8financiranja plaća i tekućih izdataka).

4.5.4. Kapitalni transferi

Izdaci za kapitalne transfere planirani su Proračunom Županije/Kantona u iznosu od 32.000 KM, a ostvareni su u iznosu od 30.356 KM. Sredstva su realizirana na poziciji Kapitalnih grantova drugim nivoima vlade kod Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi na temelju Odluka Vlade, uz dokumentaciju koja potvrđuje da su sredstva realizirana za namjene za koja su odobrena.

4.5.5. Tekuća pričuva

Tekuća pričuva planirana je Proračunom za 2009.godinu u iznosu od 20.000 KM. Na temelju Zakona o izvršavanju Proračuna Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona za 2009.godinu, kojim je propisana obveza Ministarstva financija da obavještava Vladu i Skupštinu Kantona o utrošku sredstava tekuće pričuve, Ministarstvo je isto učinilo sukladno navedenom Zakonu i izvijestilo navedene institucije da nije bilo trošenja tekuće pričuve u 2009.godini za svaki kvartal posebno.

4.6. Godišnji popis imovine na dan 31.12.2009.godine

Vrijednost stalnih sredstava iskazana u konsolidiranoj bilanci stanja na dan 31.12.2009. godine iznosi 33.365.082 KM, nabavna vrijednost 57.324.628 KM, a otpisana vrijednost 23.959.546 KM.

Vlada Županije/Kantona je Odlukom o popisu sredstava, tražbina, obveza i sitnog inventara imenovala Centralno povjerenstvo u cilju objedinjavanja izvještajnih popisa. Pored navedenog imenovano je i povjerenstvo za popis u Skupštini, Vladi, županijskim ministarstvima, županijskim upravama, županijskim upravnim organizacijama i Zajedničkoj službi Vlade koju je imenovao Ministar financija Županije/Kantona. Povjerenstva kod ostalih proračunskih korisnika imenovali su rukovoditelji korisnika proračuna. Povjerenstva su o svom radu sačinila Zapisnike, a Centralno povjerenstvo je izvršilo objedinjavanje i sačinilo Elaborat o popisu sredstava, tražbina, obveza i sitnog inventara sa stanjem na dan 31.12.2009.godine u Hercegovačko-neretvanskoj Županiji. Centralno povjerenstvo u Elaboratu o izvršenom popisu je iskazalo nabavnu vrijednost i ispravku vrijednosti stalnih sredstava po korisnicima, a isto je iskazalo i sredstva predložena za rashod. U Županiji je vršena analiza stalnih sredstava sa ciljem da se utvrdi da li su sva stalna sredstva iskazana u knjigovodstvenim evidencijama, kao i da li je njihova vrijednost iskazana po istinitoj i fer vrijednosti. U odnosu na date preporuke u obavljenoj reviziji za 2008.godinu u Županiji su tijekom 2009.godine ispoštovali iste vršenjem Godišnjeg popisa sredstava i izvora sredstava sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnika o popisu imovine, potraživanja i obveza, u dijelu sačinjavanja cjelovitih popisnih lista, isknjižavanja rashodovanih stalnih sredstava nakon fizičkog uništenja istih, kao i donošenja odluke Vlade o usvajanju Izvješća. Isto tako je osigurano knjigovodstveno evidentiranje sitnog inventara sukladno Uredbi za računovodstvo proračuna u FBiH.

4.7. Finansijski rezultat

Prema prezentiranom konsolidiranom godišnjem iskazu o izvršenju proračuna za 2009. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Rebalans Proračuna za 2009 godinu	Ostvareno u 2008 godini	Ostvareno u 2009 godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
A	Prihodi, primici	153.115.800	169.120.441	146.566.691	95,72
I	Prihodi, primici	153.115.800	169.120.441	146.566.691	95,72
1	Prihodi od poreza	132.316.000	149.209.147	127.396.914	96,28
2	Neporezni prihodi	16.194.000	15.425.924	15.373.561	94,93
3	Potpore – Grantovi	4.577.500	3.914.715	3.566.670	77,91
4	Kapitalni primici	0	432	2.330	0,00
5	Primljene otplate	0	0	100.000	0,00
6	Prihod po osnovu zaostalih obveza	28.300	570.223	127.216	450
B	Rashodi i izdaci	170.581.490	165.991.730	164.015.993	96,15

1	Tekući rashodi	168.152.130	162.861.712	161.868.403	96,26
2	Kapitalni izdaci	1.871.360	2.777.350	1.649.803	88,16
3	Ostale otplate	100.000	0	100.000	100,00
4	Otplate domaćeg pozajmljivanja	438.000	352.668	397.786	90,81
5	Tekuća pričuva	20.000	0	0	0,00
C	Višak ostvarenih prihoda nad rashodima (A-B)	0	3.128.711	0	0,00
D	Višak ostvarenih rashoda nad prihodima (B-A)	17.465.690	0	17.449.302	99,90
E	Primljeni krediti (finansiranje)	2.000.000	0	5.100.000	255,00
F	Neraspoređeni prihod iz prethodnog perioda	15.465.690¹	0	0	0,00

U proračunu za 2009.godinu planirani ukupni prihodi i primici (153.115.800 KM), neraspoređeni višak prihoda iz prethodnog perioda (15.465.690 KM) i finansiranje (2.000.000 KM) ukupno iznose 170.581.490 KM. U odnosu na planirane, ostvareni prihodi i primici (146.566.691 KM) i finansiranje (5.100.000 KM) ukupno iznose 151.666.691 KM. Obzirom da su iskazani ostvareni ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 164.015.993 KM, iskazan je višak rashoda nad prihodima u iznosu od 12.349.302 KM. Kako se vidi iz prethodne tabele, kod donošenja Proračuna za 2009.godinu u Županiji je bio izvjestan nedostatak sredstava za finansiranje proračunskih potreba, tako da je za pokriće deficita planirano korištenje neraspoređenih prihoda iz prethodnog perioda (za koje nije prezentirana relevantna dokumentacija o analizi istih) i kreditno zaduživanje Županije/Kantona.

Posebno ističemo da dio prikupljenih, a nerealizovanih namjenskih sredstava u 2009.godini (4.252.454,93 KM) nije iskazan na razgraničenim prihodima već je oprihodovan, što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o proračunima u FBiH, Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu i Uputstva o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru JRR. Zbog navedenog se ne može potvrditi točnost iskazanog finansijskog rezultata (deficita).

Također navodimo da obveze za izvršenje mjera pritvora u iznosu 1.207.080 KM prema podacima Federalnog ministarstva pravde nisu evidentirane na poziciji rashoda što također može dovesti u pitanje točnost i istinitost iskazanog deficita. Obzirom na visinu ostvarenog deficita, visinu iskazanog kumulativnog viška rashoda nad prihodima, kao i neevidentirane obveze postavlja se pitanje nepravovremenog pokretanja aktivnosti na uravnoteženju prihoda i rashoda kako je regulirano zakonskim propisima.

Potrebno je u narednom periodu izvršiti analizu iskazanog deficita i poduzeti adekvatne mjere na planiranju pokrića istog sukladno važećim zakonskim propisima.

4.8. Nabave, kapitalni izdaci i primjena zakona o javnim nabavama

Nabava stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 2.117.233 KM, od čega se većim dijelom odnosi na nabavu motornih vozila odnosi 570.425 KM (nabava vozila za MUP na lizing iz ranijih godina 364.723 KM), studije izvodljivosti 438.791 KM, rekonstrukcija zgrada 287.940 KM, računarska oprema 117.338 KM i namještaj 64.381 KM.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju **Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede** je utvrđeno da je izvršena nabava projekta Karte upotrebne vrijednosti zemljišta na području HNŽ/K u vrijednosti 178.887 KM putem javnog poziva. Kriteriji temeljem kojih je vršena procedura odabira dobavljača su reference ključnog osoblja 40%, reference ponuđača 15%, posjedovanje opreme 15%, rok izrade karata 15% i cijena 15%. Temeljem naprijed navedenog ne može se potvrditi da su prilikom izbora najpovoljnijeg dobavljača dosljedno primijenjene odredbe članka 34. Zakona o javnim nabavama BiH obzirom da su tehničke karakteristike ponuđača (reference ključnog osoblja, reference ponuđača, posjedovanje opreme) korištene kao kvalifikacioni kriterij. Napominjemo da se spomenuti kriteriji mogu koristiti kod definiranja tehničke i profesionalne sposobnosti koje moraju zadovoljavati ponuđači ali ne i kao kvalifikacioni kriterij.

Ministarstvo prometa i veza je temeljem potpisanih okvirnih sporazuma za razdoblje 2006. – 2010 potpisalo ugovore o Izvođenju radova pojačanog održavanja na regionalnim pravcima R-426 (Dračevo – Hutovo – Ravno), R-427 (Stolac – Berkovići) i R-428 Ravno – Zavalala - Granica RH) i Nabava, ugradnja i opravka vertikalne, te izrada horizontalne prometne signalizacije na regionalnim pravcima i priključnim lokalnim cestama na regionalne pravce u HNŽ/K. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, a vezano za proceduru odabira

¹ Navedeni iznos obrazložen u točki 4.3. Poglavlje Proračuna (za isti nije prezentirana relevantna dokumentacija koja bi mogla potvrditi navedeni iznos)

dobavljača kod zaključivanja ovih okvirnih sporazuma, je utvrđeno da su tehničke karakteristike ponuditelja (opremljenost ponuditelja, iskustva ponuditelja na ponuđenim radovima) bile kvalifikacioni kriterij prilikom odabira najpovoljnijeg ponuđača. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su dosljedno primjenjene odredbe članka 34. Zakona o javnim nabavama. Ministarstvo prometa i veza je 20.07.2009. godine zaključilo ugovor za usluge Izrade glavnog projekta rekonstrukcije i modernizacije regionalnog puta R-435-a Ruište – Česim – Glavatičevo u vrijednosti 169.650 KM temeljem javnog poziva od 01.09.2008. godine. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da su od 4 pristigle ponude 2 ponude od strane imenovanog Povjerenstva odbačene kao formalno neispravne jer ne zadovoljavaju tražene uvjete Sposobnosti obavljanja profesionalne djelatnosti. Člankom 12. Zakona o javnim nabavama je predviđeno da u slučajevima kada su primljene manje od 3 formalno ispravne ponude i ne osigurava se stvarna konkurentnost za planirani ugovor da se posao dodjele ugovora prekida. Ministarstvo je ne cijeneći osiguranu konkurentnost formalno ispravnih ponuda nastavilo proceduru odabira najpovoljnijeg ponuđača. Uzimajući u obzir činjenicu da je ponuđena cijena od 72.072 KM iz jedne od ponuda, koja je zbog formalnih nedostataka odbačena, niža za čak 95.578 KM od cijene ponuđača koji je izabran kao najpovoljniji, provedenom revizijom se ne može potvrditi da je osigurana stvarna konkurentnost za spomenuti ugovor, te je isti trebalo obustaviti.

Županijski sud Mostar je izvršio nabavu motornoga vozila u vrijednosti od 30.000 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da je ova nabava izvršena po principu 2 stara za 1 novo vozilo tijekom 2008. godine (račun od 19.12.2008. godine). Iz službene zabilješke od 05.02.2009. godine je vidljivo da obveze temeljem ispostavljenoga računa za spomenutu nabavu nisu unijete u sustav iz razloga što proračunski korisnik nije osigurao Odluku Vlade o nabavi i plaćanju službenog vozila, iako su Proračunom za 2008. godinu sredstva bila planirana. Iskazivanjem izdataka iz prethodne proračunske godine su narušene odredbe Računovodstvenog načela modificiranog nastanka događaja definiranog Zakonom o proračunima u FBiH, koji predviđa da se izdaci priznaju u trenutku njihova nastanka.

Uvidom u dokumentaciju vezano za **provođenje postupka nabave za 2009. godinu za potrebe Vlade, ministarstva, drugih organa županijske uprave i ostalih korisnika proračuna HNŽ/K** (nabava uredskog materijala, pića i napitaka, sredstava za čišćenje, goriva, lož ulja, tehničkih pregleda vozila, pranje službenih vozila, nabava rezervnih dijelova za vozila, tekuće održavanje zgrada, opreme i vozila i dr.), utvrdili smo da je Vlada HNŽ/K dana 11.09.2008.godine donijela Odluku o pristupanju raspisivanja nadmetanja za javne nabave za 2009.godinu. Zaključkom Vlade od 29.01.2009. godine je naloženo svim korisnicima koji se neposredno financiraju iz Proračuna HNŽ/K da do okončanja započetih postupaka javne nabave za 2009. godinu i zaključivanja ugovora vrše nabave od postojećih dobavljača. Napominjemo da su ugovori sa postojećim dobavljačima istekli tijekom 2008. godine obzirom da procedura odabira dobavljača za 2008. godinu za potrebe Vlade, ministarstava, drugih organa županijske uprave i ostalih korisnika proračuna HNŽ/K nije vršena. Uvidom u prezentirani pregled sklopljenih ugovora za tekuće izdatke je utvrđeno da je jedan broj ugovora sklopljen u kolovozu 2009. godine, a preostali ugovori su sklopljeni u prosincu 2009. godine ili u siječnju 2010. godine. Pravodobno ne pokretanje procedure odabira dobavljača za tekuće izdatke je imalo za posljedicu da su vršene nabave bez potpisanih ugovora, što je u suprotnosti sa odredbama članka 2. Zakona o javnim nabavama koji podrazumjeva obvezno sklapanje ugovora u pismenom obliku. Uvidom u ponude dobavljača za određene vrste roba i usluga je utvrđeno da nije vršena procjena količina koje se planiraju nabaviti, što je imalo za posljedicu da je kriterij cijene u postupku kvalifikacije vrednovan temeljem ponuđene prosječne cijene. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je u svim slučajevima zaključen ugovor sa dobavljačima koji su ponudili ekonomski najpovoljnije ponude za ugovorni organ.

U određenim slučajevima za dodijeljene ugovore nisu objavljene obavijesti o dodjeli ugovora u Službenom glasniku i nije izvještavana Agencija za javne nabave kako je to definirano člancima 40. i 41. Zakona o javnim nabavama.

Prilikom odabira najpovoljnijeg dobavljača dosljedno poštovati odredbe članka 34. Zakona o javnim nabavama BiH u djelu odgovarajućeg vrednovanja tehničkih karakteristika ponuđača.

Potrebno je obustaviti postupak dodjele ugovora u slučajevima kada je osigurano manje od tri ponude i nije osigurana zadovoljavajuća konkurentnost za planirani ugovor.

Dosljedno poštovati odredbe Zakona o proračunima u FBiH u djelu priznavanja izdataka u trenutku njihova nastanka.

Osigurati blagovremeno provođenje postupka odabira najpovoljnijih ponuđača.

Vršiti procjenu potrebnih količina kako bi se osiguralo da se robe i usluge nabavljaju od dobavljača koji su ponudili ekonomski najpovoljnije ponude.

4.9. Kratkoročne tražbine i plasmani

Kratkoročne tražbine na dan 31.12.2009.godine iskazane su u iznosu od 251.804 KM, a odnose se najvećim dijelom na Upravu za puteve 169.579 KM, za unaprijed plaćene obveze po ugovorima. Za sumnjiva i sporna potraživanja nakon uvida u dokumentaciju uvjerali smo se da su poduzete sve raspoložive radnje predviđene zakonom u cilju naplate, kako bi se spriječila zastara istih.

4.10. Kratkoročne obveze i razgraničenja

Kratkoročne obveze i razgraničenja na dan 31.12.2009.godine iskazana su u ukupnom iznosu od 37.753.724 KM, a najznačajnije se odnose na:

- Obveze prema dobavljačima 3.492.229 KM,
- Obveze prema fizičkim licima 5.462.610 KM (honorari, vještačenje i dio socijale),
- Obveze prema radnicima 6.338.075 KM (najveći dio se odnosi na plaću i naknade za 12.mjesec 2009. godine),
- Obveze za poreze i doprinose 17.170.915 KM (dio se odnosi na plaću iz 12. Mjeseca 2009.godine, a drugi veći dio na neplaćene poreze i doprinose na plaće iz prethodnih godina),
- Pozajmica od Federacije 1.500.000 KM (evidentirana u prethodnom periodu),
- Obveze prema organizacijama 3.789.895 KM (najveći dio tekući transferi).

U okviru ovih obveza 23.622.960 KM odnosi se na obveze Županije/Kantona stvorene do 2004. godine i iste su sastavni dio obveza utvrđenih Zakonom o unutarnjem dugu. Navedene obveze se odnose na sljedeće:

- Obveze za doprinose MIO/PIO 1.616.112 KM,
- Tužene plaće i topli obrok za V i VI/02 353.556 KM,
- Obveze prema dobavljačima 1.088.064 KM,
- Obveze za beneficirani staž MUP-a 1.932.342 KM,
- Obveze za poreze i doprinose 10.838.648 KM,
- Obveza za pozajmicu od F BiH 1.500.000 KM,
- Namjenska sredstva za ceste i vode (2000. i 2001.godina) 1.707.479 KM,
- Ostali grantovi 4.586.759 KM.

Potrebno je izvršiti analizu svih kratkoročnih obveza, a posebno onih iskazanih u pregledu o unutarnjem dugu, kako bi se za iste utvrdio njihov status, a radi izmirenja ili isknjižavanja istih u cilju istinitog i fer iskazivanja kratkoročnih obveza i razgraničenja.

4.11. Dugoročne obveze i razgraničenja

Dugoročne obveze i razgraničenja na dan 31.12.2009.godine iskazana su u ukupnom iznosu od 9.782.356 KM, a odnose se na:

- Kredit Investiciona banka 376.158 KM (adaptacija osnovnih škola),
- Kredit OPEC-a 4.306.198 KM (izgradnja i adaptacija srednjih škola),
- Kredit MMF 5.100.000 KM.

4.12. Ostali nalazi-namjenska sredstva

Uvidom u pregled prikupljenih, a neutrošenih **namjenskih sredstava** utvrđeno je da su isti na dan 31.12.2009. godine bili raspoloživi u kumulativnom iznosu 11.283.470 KM i to od vodnih naknada 1.577.381 KM, naknada za šume 6.969.205 KM, sredstava za zaštitu i spašavanje 2.677.284 KM, sredstva za izgradnju skloništa 26.219 KM i sredstva za ceste 33.381 KM. Obzirom da su za ova sredstva zakonom definirane namjene u koje se trebaju ulagati, provedenom revizijom se ne može potvrditi opravdanost ne realizacije spomenutih

sredstava.

Uvidom u dokumentaciju, a vezanu za **izdatke za ceste** Ministarstva prometa i veza je utvrđeno da se planiraju pored izdataka za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju, izgradnju i upravljanje regionalnih i lokalnih cesta kako je to predviđeno Zakonom o cestama FBiH i ostali izdaci. U Izvješću o izvršenju proračuna za 2009. godinu su pored izdataka za tekuće održavanje cesta od 6.710.440 KM iskazani i izdaci za putne troškove 2.277 KM, izdaci za nabavu materijala 12.103 KM, izdaci za usluge prijevoza i goriva 6.581, unajmljivanje imovine i opreme 1.888, ugovorne usluge 22.848 KM i nabava opreme 82.192 KM. Obzirom na naprijed navedeno, što je također konstatirano i tijekom prethodnih revizija, ne može se potvrditi su ovi izdaci planirani i ostvareni za namjene utvrđene Zakonom o cestama FBiH.

Uvidom u dokumentaciju a vezano za ubiranje i realizaciju namjenskih **sredstava za šume** je utvrđeno da su Proračunom za 2009. godinu ovi prihodi planirani u iznosu 2.200.000 KM, dok je njihova realizacija planirana u iznosu 870.590 KM ili 39,57%. U Izvješću o izvršenju Proračuna je realizacija ovih sredstava iskazana u iznosu 485.461 KM ili 55,76% u odnosu na plan i većim djelom se odnosi na izdatke za plaće čuvara šuma. Po Zakonu o šumama ova se sredstva većim djelom odnose na financiranje Županijskog šumsko gospodarskog društva na koje Uprava za šumarstvo i prenosi poslove gospodarenja šumama. Obzirom da Županijsko šumsko gospodarsko društvo nije utemeljeno u punom kapacitetu da bi moglo i preuzeti poslove, namjenska sredstva za šume ostaju neiskorištena već duži niz godina.

Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (članak 173.) je definirano da se **sredstva za zaštitu i spašavanje** kao namjenska sredstva realiziraju po prethodno usvojenim Programu zaštite i spašavanja, kojeg na prijedlog Vlade usvaja Skupština i Planu zaštite i spašavanja kojeg na prijedlog Uprave civilne zaštite za svaku godinu usvaja Vlada. Program zaštite i spašavanja i Plan zaštite i spašavanja od strane nadležnih nisu donijeti, te nisu stvorene pretpostavke da se ova sredstva realiziraju za namjene kako je to Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća predvidio. U 2009. godinu su prikupljena sredstva za zaštitu i spašavanje u iznosu 654.305 KM.

Potrebno je namjenska sredstva planirati i realizirati za namjene utvrđene u zakonima i do visine prikupljenih namjenskih sredstava sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršenju proračuna HNŽ/K.

Obzirom da je Zakonom o proračunima u FBiH (članak 3. stavak 3.) predviđeno da se izrada i izvršenje Proračuna temelji na načelima zakonitosti, učinkovitosti, ekonomičnosti i transparentnosti, ne možemo potvrditi da su pravovremeno pokrenute aktivnosti kako bi se namjenska sredstva realizirala sukladno navedenim načelima.

Vlada HNŽ/K je 02.12.2009. godine donijela Odluku o privremenom korištenju neutrošenih sredstava iz ranijih godina od naknada za šume i naknada od prirodnih i drugih nesreća kojom je 6.802.150 KM naknada za šume i 2.500.000 KM naknada od prirodnih i drugih nesreća koristila na rok od 3 mjeseca za financiranje ostalih aktivnosti s ciljem prevladavanja tekuće nelikvidnosti.

Potrebno je od strane Skupštine HNŽ/K i Vlade HNŽ/K stvoriti preduvjete kako bi se namjenska sredstva za šume i namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje i realizirala za namjene kako je to definirano Zakonom o šumama i Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Vlada HNŽ/K nije se očitovala na Nacrt izvješća. Prezentirana su očitovanja Ministarstva financija i Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa koja su upućena Vladi HNŽ/K na daljnje postupanje u kojim se navode određene primjedbe, pojašnjenja i komentari na Nacrt izvješća.

U očitovanju Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa vezano za primjedbu na planiranje transfera za visoko školstvo navodi se da je kriterij za raspodjelu sredstava broj studenata za koji smatraju da nije dovoljan, ali zbog strateških interesa te specifičnosti postojanja Sveučilišta i Univerziteta ukupno planirana sredstva za navedenu oblast raspodjeljuju se na način kako je prezentirano u Izvješću. Usvajanjem Zakona o visokom obrazovanju na novou HNŽ/K, bit će riješena i problematika financiranja visokoškolskih ustanova. Kada je u pitanju Pedagoški zavod i Zavod za školstvo Proračunom za 2010.godinu sredstva su planirana odvojeno, kao zasebnim proračunskim organizacijama.

Ministarstvo financija navodi da su „iz viška prihoda iz bilance stanja u iznosu 8.827.816 KM planirane obveze iz 12. mjeseca 2008.godine, te je stvarni višak prihoda nad rashodima u iznosu od 4.864.900 KM prenijet u Proračun za 2009.godinu“. Naglašavamo da je u konsolidiranoj bilanci stanja na

dan 31.12.2008.godine redni broj 41. „Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima“ iskazan u iznosu od 8.828.053 KM. Dalje, u računovodstvenom iskazu Konsolidirani godišnji iskaz o izvršenju proračuna na poziciji Višak prihoda nad rashodima (suficit) redni broj 110. Iskazan je iznos od 3.128.711 KM. Dakle, ako su u siječnju 2009.godine podmirene obveze iz 12. mjeseca 2008.godine u iznosu od cca 4.000.000 KM kako se navodi u Komentaru na Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji postavlja se pitanje, kako je nešto moglo biti podmireno ako za to nisu postojala sredstva.

Kada je pitanju izvršenje proračuna navodimo da se isto trebalo vršiti sukladno članku 3. 25. i 26. Stav 3. Zakona o proračunima u FBiH, obzirom da su ministarstva i drugi proračunski korisnici odgovorni za zakonitost, svrsishodnost, efikasnost i za ekonomično raspolaganje proračunskim sredstvima. Ovdje se posebno mislilo na namjenska sredstva gdje počevši od Skupštine i Vlade Županije/Kantona, pa do ministarstva i organa uprave koji su nadležni za prikupljanje i raspolaganje ovih sredstva i gdje za utvrđene nepravilnosti svako snosi svoj dio odgovornosti.

Ostale primjedbe i obrazloženja su razmotrene od strane Revizorskog tima i one koje su smatrane opravdanim i osnovanim ugrađene su u konačnu verziju Izvješća o obavljenoj reviziji financijskih izvješća HNŽ/K za 2009.godinu.

Rukovodilac sektora za financijsku reviziju:
Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Voda tima:
Fuad Velić, viši revizor, dipl. oec.

Član tima:
Danko Buhač, revizor, dipl. oec.